

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060204

DOM
2015-02-24
Stockholm

Mål nr
M 6222-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2014-06-18 i mål nr M 446-14, se bilaga

KLAGANDE

Länsstyrelsen i Värmlands län
651 86 Karlstad

MOTPARTER

1. Miljö-, bygg- och räddningsnämnden i Torsby kommun
685 80 Torsby

2. NR

SAKEN

Strandskyddsdispens för ändrad användning av byggnad

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsens i Värmlands län beslut den 22 januari 2014, dnr 526-8188-2013.

Dok.Id 1191099

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Värmlands län (länsstyrelsen) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja mark- och miljödomstolens dom och fastställa länsstyrelsens beslut den 22 januari 2014.

NR (sökanden) har motsatt sig ändring.

Miljö-, bygg- och räddningsnämnden i Torsby kommun (nämnden) har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har i Mark- och miljööverdomstolen i huvudsak anfört följande.

Länsstyrelsen

Oavsett hur byggnaderna på den aktuella platsen är placerade saknar de hemfridzon. Ingen av byggnaderna ger heller intryck av att vara ett bostadshus. Den verksamhet som tidigare har bedrivits på platsen kan inte tillmätas någon betydelse i målet. Med undantag för de ytor som byggnaderna upptar på marken har området inte redan tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. Inget av de särskilda skäl som får beaktas vid prövningen av en fråga om strandskyddsdispens föreligger i målet. Om den aktuella byggnaden görs om till bostadshus kommer det att innebära att det område som idag är tillgängligt för allmänheten minskar. Detta är inte förenligt med strandskyddets syften. Förutsättningar för att medge strandskyddsdispens saknas således. Omständigheterna i målet är snarlika de som förelåg i Mark- och miljööverdomstolens dom i mål nr M 5451-13. Med den argumentation som förs av Torsby kommun skulle det vara fritt fram att inom strandskyddat område göra om t.ex. båthus, sjöbodas och även personalbyggnader till bostadshus. Även om man anser att en sådan ordning är rimlig är den inte förenlig med gällande bestämmelser. Då inget särskilt skäl föreligger i målet väger det allmänna intresset av att värna om strandskyddet tyngre än sökandens enskilda intresse av att få nyttja marken för privata ändamål.

NR

Eftersom man har haft daglig verksamhet i 80 år på denna plats (skogsindustri) så anser han att marken är och har varit ianspråktagen. Den byggnad som han vill ändra har varit personalbyggnad med allt som ett vanligt hus har, kök, matplats, säng, toa, till och med utseendet på byggnaden. Han anser inte att man kan jämföra olika mål som länsstyrelsen gör genom att de inte bryr sig om hur det har varit på hans tomt tidigare. Man bör därför följa både nämndens och mark- och miljööverdomstolens beslut.

Nämnden

Det är orimligt att byggnader vars användning blivit inaktuella generellt inte ska få användas till något annat ändamål på grund av sin belägenhet inom strandskyddat område. Alternativet är förfall och rivning vilket av kommunen uppfattas som en oproportionerlig konsekvens av strandskyddet i förhållande till de värden som ska skyddas med strandskyddsbestämmelserna. I Torsby kommun finns exempel på Folkets hus utan någon folketshusförening, skolor som lagts ner i brist på elever och i det här fallet byggnad för tillfälligt boende för skogsarbetare med tillhörande verkstad/förråd men där verksamheten upphört. Området kring byggnaden upplevs som redan ianspråktaget med anledning av att gårdsplanen kring byggnaderna är välhållen och avgrusad på sådant sätt att man kan anta att fastigheten används frekvent. Nämnden bedömer att man inte upplever tomten som tillgänglig på ett sådant sätt att skäl för dispens inte skulle föreligga.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL*Är åtgärden förbjuden?*

Mark- och miljööverdomstolen har först att ta ställning till huruvida den åtgärd som dispensen söks för är förbjuden enligt strandskyddsbestämmelserna. Enligt 7 kap. 15 § 2 miljöbalken (MB) är det förbjudet att ändra användningen av en byggnad om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt. Mark- och miljööverdomstolen kan konstatera att området kring den aktuella byggnaden förvisso till viss del kan anses vara ianspråktagen. Konsekvensen av att byggnaden görs om till ett fritidshus är dock att allmänheten inte

längre, på grund av fritidshusets hemfridszon, kommer att ha rätt att beträda området på det sätt som den har idag på grund av att tomtplatsen kommer att utökas. Enligt 7 kap. 15 § MB är den ändrade användningen därmed förbjuden och kräver dispens för att få genomföras.

Finns det skäl att meddela dispens?

Dispens från strandskyddsbestämmelserna kan ges om det finns särskilda skäl. Som särskilda skäl får endast vissa i 7 kap. 18 c § MB uppräknade omständigheter beaktas. Som en ytterligare förutsättning för dispens följer av 7 kap. 26 § MB att dispensen ska vara förenlig med strandskyddets syfte. Enligt 7 kap. 25 § MB får en inskränkning i enskilds rätt inte gå längre än vad som krävs för att syftet med strandskyddet ska tillgodoses. Bestämmelsen innebär att vid prövning om ett särskilt skäl föreligger ska det göras en intresseavvägning där även hänsyn tas till enskilda intressen (prop. 2008/09:119 s. 104). Den medför inte en möjlighet att meddela dispens med beaktande av andra omständigheter än de som anges i 7 kap. 18 c-d §§ miljöbalken.

Sökanden och nämnden har gjort gällande att området redan är ianspråktaget på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. När en åtgärd är förbjuden enligt 7 kap. 15 § 2 MB torde utrymmet för att lämna dispens på den grunden att området redan är i ianspråktaget vara mycket litet. I förarbetena anges vidare att det inte är avsikten att den första punkten i 7 kap. 18 c § MB normalt ska tillämpas i dessa fall (jfr prop. 2008/09:119 s. 100).

Vid bedömningen av huruvida området är ianspråktaget på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften gör domstolen följande överväganden. De byggnader som finns på fastigheten kan inte sägas ha en fullständigt ianspråktagande effekt på något område utöver den mark de är uppförda på. De saknar således egna hemfridszoner. Att området är delvis grusat innebär inte att det är ianspråktaget i bestämmelsens mening. En ändrad användning av en byggnad som tidigare varit övernattningsbostad för skogsarbetare till fritidshus medför en ökad privatiserande effekt. Även om den effekten mot sydost får anses vara marginell med hänsyn till det befintliga bostadshuset på grannfastigheten är domstolens bedömning att den ändrade

användningen kommer att innebära en ökad privatisering av området åt övriga håll. Om en åtgärd innebär ökad privatisering, och därmed minskning av allemansrättsligt tillgängligt område, innebär det per definition att området inte kan anses vara ianspråktaget innan åtgärden vidtas. Domstolen finner därför att det inte finns skäl att meddela dispens från förbudet på den grunden.

Nämnden har anfört omständigheter som snarast har relevans för det fall att området skulle kunna vara att betrakta som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Att dispens skulle lämnas på den grunden har dock inte framförts, inte heller finns någon närmare utredning i målet för att avgöra frågan. Mark- och miljööverdomstolen kan därför inte heller meddela dispens med beaktande av de särskilda grunderna i 7 kap. 18 d § MB.

Detta innebär sammanfattningsvis att mark- och miljödomstolens dom ska ändras och länsstyrelsens beslut att inte medge strandskyddsdispens ska fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Liselotte Rågmark, tekniska rådet Bengt Jonsson samt hovrättsråden Gösta Ihrfelt och Vibeke Sylten, referent.

Föredragande har varit David Sandberg.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-06-18
meddelad i
Vänernsbor

Mål nr M 446-14

KLAGANDE
NR

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Värmlands län
651 86 Karlstad

2. Miljö-, bygg- och räddningsnämnden i Torsby kommun
685 80 Torsby

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Värmlands län beslut den 22 januari 2014 i ärende nr 526-8188-2013, se bilaga 1

SAKEN

Strandskyddsdispens för ändrad användning av byggnad på fastigheten X

DOMSLUT

Med ändring av länsstyrelsens beslut fastställer mark- och miljödomstolen Miljö-, bygg- och räddningsnämndens beslut den 28 november 2013 att bevilja strandskyddsdispens.

Dok.Id 267454

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsbor	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

BAKGRUND

Miljö-, bygg- och räddningsnämnden i Torsby kommun beslutade den 28 november 2013 att bevilja NR strandskyddsdispens för ändrad användning av personalbyggnad till fritidshus på fastigheten X. Efter beslut om överprövning enligt 19 kap. 3 b § miljöbalken beslutade Länsstyrelsen i Värmlands län den 22 januari 2014 att upphäva nämndens beslut.

YRKANDEN M.M.

NR har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat, som det får förstås, att det ska undanröjas och att strandskyddsdispens ska meddelas i enlighet med nämndens beslut. Till grund för sin talan har han anfört i huvudsak följande: Den ändrade användningen av byggnaden från personalbyggnad med daglig verksamhet till fritidsboende kommer inte att ha någon negativ inverkan på djur- och växtlivet eller allmänhetens tillträde till området. Platsen för utbyggnaden utgörs av en brant sluttning som inte går att passera. Den ändrade användningen kommer inte heller att medföra någon ökad privatisering eller mer trafik. Han har vidare sett andra byggnader uppföras i strandnära områden i Karlstad, vilka ha haft större inverkan på områdena än hans ”lilla koja” på glesbygden.

Mark- och miljödomstolen har hållit undersökning på plats den 13 maj 2014.

DOMSKÄL

I målet tillämpliga bestämmelser följer av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen kan av utredningen i målet konstatera att den aktuella personalbyggnaden är belägen invid ett antal mindre byggnader. Byggnaderna är placerade invid personalbyggnaden eller snett bakom den från strandlinjen sett. Samtliga byggnader är lokaliserade i direkt anslutning till det bostadshus som är beläget på grannfastigheten i öster till vilket avskiljande särdrag saknas.

Byggnaderna i området bildar således en enhet, som omgärdar en mindre gårdsplan. I norr avgränsas platsen vidare av en brant som på ett naturligt sätt avskiljer platsen från området närmast vattnet. Med hänsyn till områdets utformning finner mark-

och miljödomstolen att platsen för den ändrade användningen av personalbyggnaden får anses ianspråktagen på ett sådant sätt att det saknar betydelse för strandskyddets syften, jfr 7 kap. 18 c § 1 punkten miljöbalken. Åtgärden anses inte stå i strid med strandskyddets syften och med hänsyn till NRs intresse av att få ändra användningen av aktuell byggnad finner mark- och miljödomstolen att begärd dispens ska beviljas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 9 juli 2014.

Gunnar Bergelin

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Gunnar Bergelin. Föredragande har varit tingsnotarien Elin Svensson Sönne.